

Hvordan kan en dansk klimalov se ud, og hvad skal den indeholde?

**Et konkret forsøg på at formulere en skitse til et lovforslag
(uden ledsagende lovbemærkninger)**

NOAH Energi og Klima

26. marts 2010

Den oprindelige skitse blev udarbejdet af professor, dr. jur. Ellen Margrethe Basse, formand for Aarhus Universitets klimapanel og leder af Klimasekretariatet og er efterfølgende bearbejdet af NOAH. Det nedenstående forslag er NOAH's bud på en dansk klimalov.

Skitsen blev oprindeligt udarbejdet ifm. Ellen Margrethe Basse's indlæg "Hvordan kan en dansk klimalov se ud, og hvad kan den indeholde?" på NOAH's arrangement, "Skal Danmark have en klimalov?", der blev afholdt på Kalvebod Brygge den 10. november 2009 med deltagelse af bl. a. ordførere fra Folketinget Per Clausen (EL), Per Dalgaard (DF), Anne Grete Holmsgaard (SF), Ole Hækkerup (S), Per Ørum Jørgensen (KF) og Margrethe Vestager (RV). Skitsen er inspireret af den klimalov, der er vedtaget i Storbritannien i 2008 hhv. den klimalov, der er vedtaget i Skotland i 2009. Forslaget er udformet under hensyntagen til de danske traditioner, idet der ikke i Danmark er tradition for formulering af love, der - som de to nævnte - pålægger regeringen konkrete forpligtelser til at realisere konkrete målsætninger, hvor opfyldelsen vedrører en tidsperiode, der er meget længere end regeringens mulige funktionsperiode.

Lov nr. .... af .... om klimaændringer og –tilpasninger

Kapitel 1.

Formål, anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Loven fastlægger en forpligtelse for de danske myndigheder, herunder især den danske regering, til at sikre, at den nationale udledning af drivhusgasser reduceres i overensstemmelse med de i denne lov angivne konkrete målsætninger og de i medfør af loven fastlagte budgetter.

Stk. 2. Loven skal sikre en hurtig udfasning af Danmarks brug af fossile brændsler gennem energibesparelser og etablering af en energiforsyning baseret på vedvarende energikilder.

Stk. 3. Loven skal sikre, at Danmarks udledning af drivhusgasser hurtigt reduceres til et niveau, der er mindre end hvad der optages i planter, jord og sediment via naturlige processer og mekanismer.

Stk. 4. Loven skal sikre, at Danmark medvirker til at opfylde FN's Klimakonventions formål, principper og forpligtelser samt yde sit retfærdige bidrag til at holde den globale temperaturstigning så langt under 2 grader Celsius som muligt set i forhold til det førindustrielle niveau.

Stk. 5. Loven skal medvirke til at sikre opfyldelse af de internationalt og i EU fastlagte målsætninger om en omfattende kvantitativ reduktion af udledningen af drivhusgasser.

Stk. 6. Loven skal medvirke til at sikre en omfattende kvantitativ reduktion i den del af udledningerne af drivhusgasser fra international luftfart og international skibsfart, der kan tilskrives Danmark.

Stk. 7. Loven skal medvirke til at sikre en klimatilpasningspolitik, der integreres i den øvrige politik og lovgivning, og som bidrager til tilvejebringelse af fælles rettidige løsninger.

§ 2. I denne lov forstås ved følgende:

- 1) *Drivhusgasser:* Kuldioxid (CO₂), metan (CH₄), lattergas (N₂O), hydroflourcarboner (HFC), perfluorcarboner (PFC) og svovlhexafluorid (SF₆) og andre gasser, der måtte blive omfattet af post-Kyoto regimet.
- 2) *CO₂-ækvivalenter:* Omregning af drivhuseffekten fra én af de af loven omfattede drivhusgasser til effekten af den tilsvarende mængde CO₂.
- 3) *Basisåret:* Det år, som internationalt er fastlagt som referenceåret for den konkrete procentvise reduktion af drivhusgasudledning.
- 4) *Reduktionsmålsætninger:* Målsætninger for reduktionen af drivhusgasudledningen fra samtlige kilder, der er omfattet af denne lov, jf. § 3.
- 5) *Nettoudledning:* Den samlede udledning af drivhusgasser fratrukket det samlede optag af drivhusgasser.
- 6) *Drivhusgasbudgetter:* Et budget for den totale mængde drivhusgasudledning i en given periode.
- 7) *Årlige budgetter:* Den maksimale mængde af drivhusgasser, der netto kan udledes inden for et givent år.
- 8) *Forpligtelsesperiode:* Den tidsperiode, der er omfattet af et emissionsbudget.

§ 3. Loven gælder på land- og søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone, for flyvninger, der foregår fra eller ankommer til en flyveplads i Danmark og for bunkring af skibe foretaget i Danmark.

Stk. 2. Uden for lovens anvendelsesområde falder den del af drivhusgasudledningen inden for Rigsfællesskabet, der vedrører Grønland og Færøerne.

Stk. 3. Regeringen kan til gennemførelse af internationale aftaler og EU's retsfor skrifter udvide lovens anvendelsesområde, så den omfatter de yderligere udledninger, Danmark måtte blive ansvarlig for.

§ 4. Ved lovens anvendelse skal der lægges vægt på, at princippet om at drivhusgasreduktionerne primært skal sikres gennem egne reduktioner (supplementaritetsprincippet), respekteres. For de ikke-kvotekomfattede sektorer skal reduktionerne udelukkende ske ved hjemlige tiltag. For de kvotekomfattede sektorer skal mindst 90 % af reduktionerne ske gennem hjemlige tiltag.

Kapitel 2.

Emissionsreduktionsmålsætninger

§ 5. Det er regeringens forpligtelse at sikre, at nettoudledningen af drivhusgasser i Danmark,

- senest i 2020 er reduceret med mindst 50 % i forhold til 1990/1995-basisåret,
- senest i 2030 er reduceret med mindst 90 % i forhold til 1990/1995-basisåret,
- senest i 2050 er reduceret med mindst 100 % i forhold til 1990/1995-basisåret.

Stk. 2. Basisåret for CO₂ og CH₄ er 1990. Basisåret for N₂O, HFC, PFC og SF₆ er 1995.

Stk. 3. Ved 1990/1995-basisåret forstås den samlede nettomængde udledning i 1990 hhv. 1995 for de i stk. 3 nævnte drivhusgasser.

Stk. 4. Reduktionsmålsætningerne for årene 2020, 2030 og 2050 beregnes som den gennemsnitlige årlige udledning for de tilhørende 3-årige budgetperioder (jf. § 8).

§ 6. Regeringen kan ændre de i § 5, stk. 1 nævnte procentsatser og de i § 5, stk. 3 angivne basisår, hvis det er begrundet i

- afgørende ny videnskabelig indsigt om klimaændringerne og deres konsekvenser m.v., som internationalt anerkendes, eller
- afgørende ændringer i den internationale og/eller i EU's lovgivning og politik.

Hvis internationale aftaler og EU's retsfor skrifter, som Danmark er forpligtet til at følge, indebærer ændringer mht. basisåret, skal opgørelserne efter denne lov tage udgangspunkt i de internationale forpligtelser og forpligtelserne ift. EU.

Stk. 2. Regeringen skal, så hurtigt som praktisk muligt, anmode Klimakommissionen (jævnf. § 25) om rådgivning med hensyn til mulige ændringer der overvejes, på grund af de i stk. 1 nævnte forhold.

Stk. 3. Klimakommissionen skal skriftligt redegøre for den internationale videnskabelige viden, der er relevant for regeringens beslutninger, samt redegøre for de anbefalinger, den vil give i forhold til de overvejede ændringer. Kommissionen skal sende materialet til regeringen senest .... måneder efter modtagelsen af henvendelsen. I den udstrækning, kommissionens medlemmer ikke er indbyrdes enige, skal det klart fremgå af det til regeringen fremsendte materiale.

Stk. 4. Klimakommissionen skal samtidig med fremsendelsen af materialet til regeringen sende en kopi til relevante nationale myndigheder. Kommissionens redegørelse og anbefalinger skal offentliggøres hurtigst muligt.

Stk. 5. Regeringens beslutninger, der er omfattet af stk. 1, skal baseres på rådgivning fra Klimakommissionen samt de synspunkter, der modtages fra andre nationale myndigheder.

§ 7. Regeringen skal senest ... anmode Klimakommissionen om rådgivning med hensyn til, om den i § 5, stk. 1 nævnte 2020-reduktionsmålsætning kan betragtes som den højst opnåelige, eller om det er muligt at opstille mere ambitiøse målsætninger for 2020.

Stk. 2. Regeringens beslutninger vedrørende en eventuel skærpelse af målsætningen for de reduktioner, der skal opnås senest i 2020, skal baseres på den rådgivning, den modtager fra Klimakommissionen samt de synspunkter, der modtages fra andre nationale myndigheder. Fravigelser fra denne rådgivning skal begrundes.

Stk. 3. Kommissionens rådgivning, der afgives efter en henvendelse modtaget fra regeringen, baseres på følgende kriterier:

- (1) den internationale videnskabelige viden om forhold vedrørende klimaændringer, konsekvenserne af klimaændringer m.v.,
- (2) den aktuelle tilgængelige teknologi og kendte teknologi, der er så udviklet, at den er tæt på at kunne tages i anvendelse, herunder eventuelt under forudsætning af iværksættelse af nye incitamentter,
- (3) energipolitikken, især energiforsyningsituationen, import- og eksport af energi, andelen af vedvarende energi i energiforsyningen, samt kulstof- og energiintensiteten i den danske økonomi,
- (4) miljømæssige forhold, herunder især biodiversitet, spørgsmål om arealanvendelse og bæredygtig anvendelse af biomasse (jf. § 11),
- (5) økonomiske forhold, især den danske økonomi, forholdene for små og mellemstore virksomheder samt situationen på arbejdsmarkedet, herunder den aktuelle beskæftigelsessituation,
- (6) finansielle forhold, herunder især de skattemæssige indtægter, de offentlige udgifter og den offentlige gæld,
- (7) sociale forhold, især forholdene for de økonomisk dårligst stillede og særligt sårbare,
- (8) særlige forhold der har betydning for erhvervsudvikling og livsbetingelserne i øvrigt i det åbne land og/eller på øerne (dog ikke Fyn og Sjælland), og
- (9) den europæiske og internationale lovgivning og politik.

Stk. 4. Klimakommissionen skal skriftligt redegøre for den internationale videnskabelige indsigt af relevans for regeringens beslutning samt redegøre for de anbefalinger, kommissionen vil give i forhold til en eventuel skærpelse af målsætningen for 2020. Kommissionen skal svare regeringen senest .... måneder efter modtagelsen af henvendelsen. I den udstrækning, kommissionens medlemmer ikke er indbyrdes enige, skal det klart fremgå af det fremsendte.

Stk. 5. Kommissionen skal samtidig med at den fremsender sine betragtninger til regeringen, sende en kopi til andre nationale myndigheder. Kommissionens betragtninger skal offentliggøres hurtigst muligt.

Kapitel 3.

Emissionsbudgetter

§ 8. Regeringen skal udarbejde et samlet budget for perioden 2012 til 2050, som angiver den maksimale mængde drivhusgasser, der kan udledes fra det af denne lov omfattede territorium, jf. § 3.

Stk. 2. Regeringen skal for den samlede periode 2010 til 2050 opdele drivhusgasbudgettet i 3-årige budgetperioder med tilhørende årlige budgetter. De 3-årige budgetperioder er,

1. Perioden 2012-2014, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2012
2. Perioden 2015-2017, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2012
3. Perioden 2018-2020, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2012
4. Perioden 2021-2023, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2012
5. Perioden 2024-2026, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2012
6. Perioden 2027-2029, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2015
7. Perioden 2030-2032, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2018
8. Perioden 2033-2035, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2021
9. Perioden 2036-2038, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2024
10. Perioden 2039-2041, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2027
11. Perioden 2042-2044, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2030
12. Perioden 2045-2047, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2033
13. Perioden 2048-2050, budgettet skal senest fastsættes 1. januar 2036

Stk. 3. Regeringen kan under særlige omstændigheder ændre de i stk. 2 nævnte budgetter og budgetperioder.

Stk. 4. Regeringens beslutninger omfattet af stk. 1-3 skal baseres på rådgivning fra Klimakommissionen samt den rådgivning, der modtages fra andre nationale myndigheder.

Stk. 5. Kommissionens rådgivning efter stk. 1 skal baseres på følgende kriterier:

- (1) den videnskabelige indsigt i forhold af betydning for klimaændringer og konsekvenserne af ændringerne,
- (2) den aktuelle tilgængelige teknologi og den kendte teknologi, der er udviklet så meget, at den er tæt på at kunne tages i anvendelse, herunder eventuelt med brug af nye virkemidler,
- (3) energipolitikken, især energiforsyningsituationen, import- og eksport af energi, andelen af vedvarende energi samt kulstof- og energiintensiteten i den danske økonomi,
- (4) miljømæssige forhold og især påvirkningen af biodiversiteten, spørgsmål om arealanvendelse og bæredygtig anvendelse af biomassen (jf. § 11),
- (5) økonomiske forhold, især den danske økonomi, forholdene for små og mellemstore virksomheder og arbejdsmarkedet, herunder arbejdsløshedstal,

- (6) finansielle forhold, herunder især skattemæssige indtægter, de offentlige udgifter og den offentlige gæld,
- (7) sociale forhold, især forholdene for de økonomisk dårligst stillede,
- (8) særlige forhold for befolkningen og den del af erhvervslivet, der er etableret i det åbne land og på øerne (dog ikke Fyn og Sjælland), og
- (9) den europæiske og internationale lovgivning og politik.

Stk. 6. Klimakommissionen skal skriftligt redegøre for den internationale videnskabelige indsigt af relevans for de beslutninger vedrørende budgetperioder, som regeringen overvejer eller kan overveje, samt redegøre for de anbefalinger, der kan gives i forhold til valget af konkrete forpligtelsesperioder. Kommissionen skal fremsende materialet til regeringen senest .... måneder efter modtagelsen af henvendelsen. I den udstrækning, kommissionens medlemmer ikke er indbyrdes enige, skal det klart fremgå af det fremsendte.

Stk. 7. Kommissionen skal samtidig med, at den fremsender materialet til regeringen sende en kopi til andre nationale myndigheder. Kommissionens materiale skal offentliggøres hurtigst muligt.

Stk. 8. Regeringen er pligtig til at sikre, at det fastsatte årsbudget overholdes. Enhver overskridelse skal offentliggøres og ledsages af en nærmere begrundelse, jf. § 22.

Kapitel 4.

Emissionsreduktionsprogram

§ 9. Regering er forpligtet til senest ..... at udarbejde et sammenhængende emissionsreduktionsprogram, der er egnet til at sikre opfyldelse af den langsigtede 2050-reduktionsmålsætning og reduktionsmålsætningen for årene 2020 og 2030 samt overholdelse af de emissionsbudgetter, der er fastlagt ved denne lov eller vedtaget i henhold til loven.

Stk. 2. I programmet skal der redegøres for, hvorledes hovedstrukturen i et kommende energiforsyningssystem udelukkende baseret på vedvarende energikilder skal se ud, samt hvilke behov der vil være til finansiering.

Konkret skal programmet gøre rede for behovet for etablering af en klimainvesteringsfond og en klimainnovationsfond, der tilsammen skal sikre helheden i det kommende energiforsyningssystem ved at sikre, at den nødvendige finansiering kan tilvejebringes på de rette tidspunkter. Fondene skal træde til i det omfang udviklingen af systemets delkomponenter ikke kan forventes etableret via markedsmekanismen og en ny incitamentsstruktur.

Programmet skal endvidere redegøre for, hvordan regeringens forskellige sektorhandlingsprogrammer, regeringens relevante strategier samt de indgåede politiske aftaler, vedrørende politikken inden for sektorerne: energi, transport, land- og skovbrug, affald, natur og miljø m.v., konkret kan opfattes som effektive midler (delelementer) til realisering af det i stk. 1 omhandlede overordnet emissionsreduktionsprogram. Tilsvarende skal der redegøres for, hvordan aftaler, strategier m.v. på skatteområdet konkret bidrager til opfyldelsen af det i stk. 1 omhandlede overordnede emissionsreduktionsprogram.

Stk. 3. I det i stk. 1 omhandlede emissionsreduktionsprogram skal der endvidere redegøres for, hvordan gældende lovgivning kan bidrage til opfyldelsen af reduktionsmålsætningerne. Der skal foretages en afdækning af eventuelle barrierer i den gældende lovgivning og administrative praksis, ligesom der skal redegøres for, hvilke nye tiltag, regeringen vil iværksætte.

Stk. 4. Programmet skal forelægges Folketinget senest ..., og offentliggøres samtidig med forelæggelsen.

Stk. 5. Folketinget træffer beslutning om, hvornår og hvordan programmet skal evalueres, og hvornår et nyt samlet emissionsreduktionsprogram skal forelægges.

Kapitel 5.

Klimatilpasningsprogram

§ 10. Regeringen er forpligtet til senest .... at præsentere et integreret klimatilpasningsprogram, som forelægges Folketinget. Det skal angive,

- (1) relationen til de internationale aftaler om klimatilpasning samt EU's retsakter om klimatilpasning, herunder hvidbogen om klimatilpasning,
- (2) de nationale målsætninger der er bestemmende for indsatsen, den konkrete sårbarhed i Danmark, eventuelle "hot spots", som skal vurderes og analyseres nærmere, og konkrete lov- og politikområder, der er relevante ift. programmet,
- (3) sammenhængen med de øvrige målsætninger, budgetter og programmer der er omfattet af denne lov, og mulige konflikter imellem disse, skal analyseres,
- (4) forslag til planer, initiativer, virkemidler og mekanismer, der skal bidrage til en integreret og rettidig indsats,
- (5) overslag over de medfølgende omkostninger samt forslag til finansiering,
- (6) forslag til procedurer, der skal sikre en bred offentlig inddragelse i og medansvar for rettidige og adækvate løsninger,
- (7) forslag til procedurer, der skal sikre en inddragelse af interesseorganisationer, virksomheder, institutioner og myndigheder i indsatsen og ansvaret for rettidige og adækvate løsninger, og
- (8) den periode, som klimatilpasningsprogrammet vedrører.

Stk. 2. Klimatilpasningsprogrammet angiver kriterier og tidsplan for evaluering og for den rapportering, som foretages under implementeringen.

Stk. 3. Klimakommissionen bistår regeringen i arbejdet med programmet, der skal bygge på de nyeste videnskabelige konsekvensanalyser af klimaforandringerens indflydelse i Danmark f.eks. hvad angår havstigning, temperatur, nedbør og vind, og de forventede konsekvenser for landskab, natur og miljø skal vurderes. Klimakommissionen skal samtidig med, at den fremsender sine betragtninger til regeringen sende en kopi af materialet til andre nationale myndigheder. Kommissionens betragtninger skal offentliggøres hurtigst muligt.

Stk. 4. Klimatilpasningsprogrammet skal forelægges Folketinget. Folketinget angiver i forbindelse med stillingtagen til programmet, om den angivne gyldighedsperiode kan tiltrædes, og hvornår der senest skal fremsendes forslag til et nyt klimatilpasningsprogram.

Kapitel 6.

Arealanvendelse, energibesparelse og energieffektivisering, fremme af vedvarende energi, affaldshåndtering, transport m.v.

§ 11. Regeringen er forpligtet til senest ... at udarbejde et program for en økologisk og bæredygtig arealanvendelse. Programmet, der skal forelægges for Folketinget, skal ses i sammenhæng med de målsætninger, budgetter og programmer der er omfattet af denne lov. Det skal angive,

- (1) de konkrete målsætninger og virkemidler, der tages i brug for at øge optag af drivhusgasser (dræn) og begrænse udledningen af drivhusgasser,
- (2) sammenhængen med de handlingsplaner, strategier og politiske aftaler, der er indgået vedrørende land- og skovbrug, herunder eventuelle interessekonflikter, som begrundes en konkret prioritering,
- (3) sammenhængen med de handlingsplaner, strategier og politiske aftaler, der er indgået vedrørende natur- og miljøforhold, herunder eventuelle interessekonflikter, som begrundes en konkret prioritering,
- (4) sammenhæng med og eventuelle konflikter i forhold til gældende internationale aftaler, EU-retsforskrifter og dansk lovgivning,
- (5) forslag til initiativer, virkemidler og mekanismer, der skal bidrage til opfyldelsen af målsætningerne og fjernelse af barrierer, og
- (6) den periode, som programmet vedrører.

Stk. 2. Der skal i programmet opstilles kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af programmet.

Stk. 3. Før programmet forelægges Folketinget, skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om programmet, herunder den i programmet angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af programmets gyldighedsperiode skal regeringen fremlægge et nyt program til afløsning.

§ 12. Regeringen er forpligtet til senest .... at udarbejde et program for energibesparelse og energieffektivisering. Programmet, der skal forelægges Folketinget, skal ses i sammenhæng med de målsætninger, budgetter og programmer der er omfattet af denne lov. Det skal angive,

- (1) de konkrete målsætninger og virkemidler, der tages i brug for at øge direkte energibesparelser og energieffektiviseringen i alle sektorer, herunder virkemidler og mekanismer, der skal bidrage til opfyldelsen af målsætningerne og fjernelse af barrierer,

- (2) sammenhængen med de forsknings- og udviklingsprogrammer, der udmøntes vedrørende energieffektivisering,
- (3) offentlige myndigheders funktion som rollemodeller, og
- (4) sammenhængen med de handlingsplaner, strategier, politiske aftaler, der er indgået vedrørende bygninger, arealanvendelse, transport og affaldshåndtering,
- (5) sammenhængen med gældende internationale aftaler, EU-retsakter og dansk lovgivning på området,
- (6) sammenhængen med politiske aftaler på skatteområder samt den konkret relevante skattelovgivning og praksis på området, herunder en vurdering af effektiviteten ift. opfyldelsen af målsætningerne om reduktion af drivhusgasser og fremme af energibesparelse og energieffektivisering,
- (7) den periode som handlingsplanen vedrører.

Stk. 2. Der skal i programmet være opstillet kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af programmet.

Stk. 3. Før programmet forelægges Folketinget skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om programmet, herunder den i programmet angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af programmets gyldighedsperiode skal regeringen fremlægge et nyt program til afløsning.

§ 13. Regeringen er forpligtet til senest .... at udarbejde et program for fremme af vedvarende energi. Programmet, der skal forelægges for Folketinget, skal ses i sammenhæng med de målsætninger, budgetter og programmer der er omfattet af denne lov. Det skal angive,

- (1) de konkrete målsætninger og virkemidler, der tages i brug for at fremme andelen af vedvarende energi og begrænse udledning af drivhusgasser,
- (2) forslag til initiativer, der skal bidrage til at fjerne eller begrænse tekniske, økonomiske og retlige barrierer,
- (3) sammenhængen med de forsknings- og udviklingsprogrammer, der udmøntes til fremme af teknologiudvikling, integrering af vedvarende energi i nettet m.v.,
- (4) sammenhængen med politiske aftaler på skatteområder samt den konkret relevante skattelovgivning og praksis på området, herunder en vurdering af effektiviteten ift. opfyldelsen af målsætningerne om reduktion af drivhusgasser og fremme af vedvarende energi,
- (5) sammenhængen med de handlingsplaner, strategier, politiske aftaler, der er indgået vedrørende affaldsområdet fsva. nyttiggørelse af biologisk nedbrydeligt affald fra industri, husholdninger og jordbrug som biomateriale i energiforsyningen,
- (6) sammenhængen med konkret gældende internationale aftaler, EU-retsakter og dansk lovgivning på området, herunder interessekonflikter, som begrunder en konkret prioritering,
- (7) sammenhængen med de handlingsplaner, strategier og politiske aftaler, der er indgået vedrørende natur- og miljøforhold, herunder eventuelle interessekonflikter, som begrunder en konkret prioritering, og
- (8) den periode som programmet vedrører.

Stk. 2. Der skal i programmet opstilles kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af programmet.

Stk. 3. Før programmet forelægges Folketinget skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om programmet, herunder den i programmet angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af programmets gyldighedsperiode skal regeringen fremlægge et nyt program til afløsning.

§ 14. Regering er forpligtet til senest .... at udarbejde et program for en affaldspolitik og lovgivning, der sikrer en bæredygtig nyttiggørelse af affald, og som begrænser drivhusgasudledningen fra affaldshåndteringen. Programmet, der skal forelægges Folketinget, skal ses i sammenhæng med de målsætninger, budgetter og programmer, der er omfattet af denne lov. Programmet skal angive

- (1) de konkrete målsætninger og virkemidler, der tages i brug for at minimere affaldsmængderne, samt udledningen af drivhusgasser fra affaldshåndteringen,
- (2) sammenhængen med politiske aftaler på skatteområder, samt den betydning den gældende skattelovgivning har som middel til at opfylde målsætningen om reduktion af drivhusgasser og øget anvendelse af vedvarende energi,
- (3) sammenhængen med de gældende EU-retsakter, især med de klimarelevante affaldsbestemmelser i affaldsrammedirektivet og VE-direktivet, samt den danske opfyldelse af sådanne bestemmelser,
- (4) sammenhængen med den danske lovgivning på området, herunder eventuelle interessekonflikter, som begrunder en konkret prioritering,
- (5) den periode, som programmet vedrører

Stk. 2. Der skal opstilles kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af programmet.

Stk. 3. Før programmet forelægges Folketinget skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om programmet, herunder den i programmet angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af programmets gyldighedsperiode skal regeringen fremlægge et nyt program til afløsning.

§ 15. Regering er forpligtet til senest .... at udarbejde et program for en udvikling af transportsektorens infrastruktur og transportpolitikken i øvrigt, der sikrer en bæredygtig udvikling med en udfasning af sektorens drivhusgasudledning. Programmet, der skal forelægges Folketinget, skal ses i sammenhæng med de målsætninger, budgetter og programmer der er omfattet af denne lov. Programmet skal angive,

- (1) konkrete tiltag i forhold til forbedring af infrastruktur, der har betydning for opfyldelsen af de opstillede forpligtelser mht. at reducere udledningen af drivhusgasser,

- (2) de konkrete målsætninger og virkemidler, der i øvrigt tages i brug for at øge den kollektive transport, begrænse brændstofforbruget og fremme af transport baseret på vedvarende energi,
- (3) sammenhængen med politiske aftaler på skatteområder, herunder den gældende skattelovgivning,
- (4) sammenhængen med konkret gældende EU-retsakter og dansk lovgivning på området, herunder konkrete interessekonflikter, som begrundet en konkret prioritering, og
- (5) den periode som programmet vedrører.

Stk. 2. Der skal opstilles kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af programmet.

Stk. 3. Før programmet forelægges Folketinget, skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om programmet, herunder den i programmet angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af programmets gyldighedsperiode, skal regeringen fremlægge et nyt program til afløsning.

Kapitel 7.

Involvering af offentligheden og de berørte sektorer

§ 16. Regeringen og de danske myndigheder er pligtige til at sikre gennemsigtighed i de beslutninger, der træffes, samt koordinering af den indsats, der er tale om til opfyldelse af målsætninger om reduktion samt overholdelse af budgetter.

Stk. 2. Regeringen skal udarbejde en strategi, der bidrager til at de investeringer, der foretages af de relevante sektorer, kan baseres på velkendte politiske strategier, herunder i forhold til nødvendigheden af en omstilling til anvendelse af den klimavenlige teknologi, som producenterne investerer i.

Stk. 3. Strategien skal baseres på en involvering af de relevante interesseorganisationer og andre interessenter.

§ 17. Regeringen skal i et samarbejde med Kommunernes Landsforening og Danske Regioner udarbejde en strategi for, hvordan offentligheden involveres aktivt i opfyldelsen af lovens målsætninger. Strategien skal forelægges for Folketinget. Den skal angive

- (1) hvilke tiltag mht. konkrete informationer m.v., der skal tages for herved at bidrage til at borgere, virksomheder og myndigheder konkret får indsigt i de forhold, der er bestemmende for klimaændringer og klimatilpasning,
- (2) hvilke virkemidler, der kan anvendes for at sikre en aktiv involvering, herunder konkrete eksempler på, hvordan offentligheden kan bidrage til reduktioner af drivhusgasudledningen samt klimatilpasning,
- (3) uddannelsesmæssige tiltag, der skal tages på alle niveauer,

(4) fjernelse eller begrænsning af barrierer, der har betydning for opfyldelsen en aktiv involvering af offentligheden, og

(5) den periode, som strategien forudsættes at vedrøre.

Stk. 2. Der skal i strategien opstilles kriterier og tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af strategien.

Stk. 3. Før strategien forelægges Folketinget, skal der foretages en offentlig høring.

Stk. 4. Folketinget træffer beslutning om strategien, herunder den i strategien angivne gyldighedsperiode.

Stk. 5. Senest et år før udløbet af strategiens gyldighedsperiode skal regeringen fremlægge en ny strategi til afløsning.

Kapitel 8.

Koordinering med anden lovgivning m.v.

§ 18. Regeringen skal sikre, at den øvrige nationale lovgivning udformes og anvendes på en måde, der er i overensstemmelse med denne lovs målsætninger og budgetter.

Stk. 2. Regeringen træffer bestemmelser og andre foranstaltninger, som skal fremmes loyalt af de relevante sektorministre med henblik på effektivt at sikre en opfyldelse af lovens bindende målsætninger og overholdelse af de i medfør af loven fastlagte budgetter.

Stk. 3. Regeringen træffer bestemmelser med henblik på at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov.

§ 19. Når en minister forbereder fremlæggelse af et lovforslag til en ny sektor eller til ændringer i gældende love, der er relevante efter denne lov, skal udformningen af lovforslaget og de ledsagende bemærkninger konkret tage højde for de forpligtelser, der følger af denne lov. Det skal fremgå af bemærkningerne, om der er konkrete interesseafvejninger, der skal tages højde for ved en samordning af kompetenceudnyttelsen efter den relevante sektorlov med opfyldelsen af denne lov.

§ 20. Statsministeren fastlægger regler og retningslinjer for offentlige myndigheders opfyldelse af forpligtelser efter denne lov.

Stk. 2. De kompetencer – herunder myndighedsudøvelse – der er relevante efter denne lov, og som konkret udmøntes gennem anden lovgivning, skal bidrage positivt til denne lovs opfyldelse.

§ 21. Regeringen skal i samarbejde med Kommunernes Landsforening og Danske Regioner udarbejde en strategi for, hvordan den kommunale praksis samt praksis i regionerne kan bidrage til opfyldelsen af de målsætninger, der fastlægges i denne lov, samt sikre en overholdelse af de i medfør af loven fastlagte budgetter.

Stk. 2. Der skal opstilles kriterier for samt tidsplan for evaluering og rapportering under implementeringen af strategien.

Kapitel 9.

Monitorering og rapporteringsforpligtelser m.v.

§ 22. Med henblik på opfyldelse af lovens formål skal udledningen af drivhusgasser, reduktioner i udledningen og fjernelse af drivhusgasser fra atmosfæren monitoreres eller kalkuleres i CO₂-ækvivalenter (CO₂e) i overensstemmelse med de krav og kriterier, der er opstillet internationalt og af EU.

Stk. 2. Folketinget udpeger et uafhængigt organ, der kan varetage monitorering, verificering og rapportering af drivhusgasudledningen efter denne lov, jf. § ....

§ 23. Regeringen og de nationale myndigheder er ansvarlige for årligt og senest den 31. marts at rapportere verificerede drivhusgasudledninger for det forudgående år fra det område, de er ansvarlige for. Drivhusgasopgørelserne indsendes til Klima- og Energiministeriet.

Stk. 2. Rapporteringen skal oplyse, om grænseværdien ift. det årlige budget er respekteret. Hvis ikke budgettet overholdes, skal der redegøres for, hvad der er årsagen til det, samt hvilke nye tiltag overskridelsen giver anledning til.

Stk. 3. Rapporteringen skal forelægges Folketinget senest den 31. oktober i den periode, der følger efter den relevante forpligtelsesperiode. Rapporteringen offentliggøres samtidig med forelæggelsen.

§ 24. Statsministeren udsteder nærmere regler for indholdet af rapporteringen.

Stk. 2. Statsministeren udsteder regler for de nationale myndigheders monitorering og rapportering af verificerede drivhusgasudledninger i overensstemmelse med de regler og retningslinjer, der er opstillet af FN og EU.

Kapitel 10.

Klimakommissionen

§ 25. Regeringen etablerer et uafhængigt organ, der har til opgave at rådgive regeringen og andre nationale myndigheder efter denne lov. Det rådgivende organ kaldes Klimakommissionen.

Stk. 2. Klimakommissionen består af .... medlemmer.

Stk. 3. Rådets formand og øvrige medlemmer skal være anerkendte forskere eller forskningskyndige, der tilsammen repræsenterer indsigt i forhold, der har betydning for klimaet, ændringer i klimaet, samfundsøkonomi og andre klimarelevante forhold.

Stk. 4. Kommissionens medlemmer vælges for .... år af statsministeren efter indstilling fra Det Forskningspolitiske Råd. Medlemmerne kan genudnævnes.

Stk. 5. Rådet udarbejder en forretningsorden for sit virke.

Stk. 6. Rådet udarbejder en årlig beretning, som offentliggøres.

Kapitel 11.

Ikrafttræden

§ 26. Loven træder i kraft .....